

The background of the book cover is a composite image. On the right side, there is a close-up, black and white photograph of a woman's face, looking slightly to the left with a neutral expression. On the left side, there is a black and white photograph of a man wearing a dark mask, possibly a balaclava, with only his eyes visible. The overall color scheme is dominated by red and black tones.

**KUKA
MURHASI
SIRKKA-LIISA
VALJUUKSEN?**

TRUE
CRIME

Mari Jäntti Jesse Mäntysalo

TAMMI

Mari Jäntti Jesse Mäntysalo

**KUKA
MURHASI
SIRKKA-LIISA
VALJUKSEN?**

TAMMI

HELSINKI

© Mari Jännti, Jesse Mäntysalo ja Tammi 2024
Kuvaliitteen taitto: Samppa Ranta
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-5108-0
Painettu EU:ssa

Sisällys

OSA I: VIIMEINEN TANSSI

MURHA JA SEN TUTKINTA, KESÄ 1963

Illan komein mies.....	11
Kulkijat kesäyössä.....	17
Ruumislöytö.....	23
Rikospaikkatutkinta	26
Verinen jalanjälki.....	34
Toinen vieras	41
Kaupunki etsii murhaajaa.....	47
Ruumiinavaus	54
Häirikkö.....	59
Merimiesjahti	64
Hautajaiset	73
Murha mikroskoopissa	75
Miesystävä.....	79
Tunnistus	87
Piirroskuva	94
Enemmän kuin kaveri	98
Komea norjalainen	104
Kihlattu.....	106

OSA 2: SALATTU ELÄMÄ
SIRKKA-LIISAN LAPSUUS, NUORUUS JA
ELÄMÄ ENNEN MURHAA 1929–1963

Perheen kuopus	117
Junantuomat naiset	121
Pikkurikollinen	126
Olympiasirkus	131
Poika	133
Raastuvassa	136
Isätön	144
”En tahdo mennä revittäväksi, sillä olen raskaana!”	153
Monikäyttöiset rintaliivit	157
Kiristäjä?	163

OSA 3: KULUNUT AIKA, MENETETTY TOTUUS
MURHATUTKINTA SYKSYSTÄ 1963
ETEENPÄIN

Myytti nimeltä Hans Assmann	171
Älkää viitsikö, tohtori!	174
ZD-779	182
Koko kansan kohujulkkis	188
Saksalainen potilas	196
Identtinen mies	200
Auran äijä ja muita tarinoita	204
Katoaminen Airistolla	209
Onnettomuus vai rikos?	215
Vainaja meressä	220

Valetunnustajat	225
Nailonsukkakuristaja	229
Richard Speck	235
Helpot uhrin	237
Ei mikään ideaaliuhri	240
Pillerinpyöritystä	245
Kohtaaminen hautausmaalla	249
27-vuotinen salaisuus	252
Hans Assmannin viimeinen näytös	256
Isän jäljillä	261
Erehdys?	264
Psykologinen sormenjälki	268
Murha vai tappo?	279
Nimetön hauta	285
Jälkisanat	289
Lähteet	292

OSA I
VIIMEINEN TANSSI

MURHA JA SEN TUTKINTA,
KESÄ 1963

Illan komein mies

Valkeassa käsilaukussa oli setelinippu. Sirkka-Liisa Valjus ojensi laukun Ritva Laaksolle, tanssiravintola Valencian hovimestarille. Rahanipussa oli 120 markkaa, nykyrahassa noin 20 euroa. Se ei ollut tippi, vaan Sirkka-Liisa antoi laukun säilytettäväksi tanssimisen ajaksi, kun ei tohtinut jättää sitä vahtimatta saati kannatella sitä käsivarrellaan. Se paikka oli varattu sopivalle herrasmiehelle.

Tuona iltana 22. heinäkuuta 1963 Sirkka-Liisa Valjus saapui kantapaikkaansa yksin. Se oli ajan hengen vastaista. 1960-luvulla ravintolassa käyminen suotiin naisille kaikin mokomin, kunhan se tapahtui herraseurassa. 34-vuotias Sirkka-Liisa oli kuitenkin tuttu asiakas, eikä Valenciassa oltu turhantarkkoja, joten hän saattoi kävellä sisään tavanomaiseen tapaansa itseksensä. Yksin ei Sirkka-Liisan silti yleensä tarvinnut ravintolailtoja viettää. Hän oli jokin aika sitten värjäyttänyt loivasti laineilevat hiuksensa mahonginpunaisiksi. Suurehkoja silmiä kehystivät tummat kulmakarvat. Sormukset ja korvakorut olivat kultaa, ranteessa komeili Leijona-merkkinen kello. Sirkka-Liisa tilasi ginin ja kävi suureen pöytään. Sen äärellä istuskeli jo muita naisia, puolituttuja. Vastapäätä musisoi ravintolaorkesteri.

Valencia oli Turun ykköspaikkoja. Kansainvälinen merimiesbaari sijaitti Eerikinkatu 30:ssa, Turun työväentalossa.

Rakennus oli valmistunut vuonna 1940. Keskustaa halkova Aurajoki virtasi parin korttelin päässä. Satamakaupungin yöelämä oli vilkasta arkisinkin. Tanssi, viina ja naiset vetivät puoleensa merimiehiä kymmeniltä laivoilta viikonpäivään katsomatta, ja päälle vielä paikallinen herräväki.

Sillä kertaa Sirkka-Liisan ilta alkoi vaisusti. Iltakymmenen aikaan hän kaipasi jo kavereita. Sirkka-Liisa soitti talon puhelimella ystävälleen Leila Jaloselle, joka vietti iltaa ravintola Moselissa. Se toimi Valencian kanssa samassa rakennuksessa, mutta paikkaan oli erillinen sisäänkäynti Ursininkadulta, talon toiselta puolelta. Seinän takana työväentalon laajennusosassa oli Hotelli Turku. Sirkka-Liisa houkutteli Leilaa Valenciaan, mutta tätä ei kiinnostanut. Moselissa oli riittävän hauskaa. Ja kohta oli Sirkka-Liisallakin. Hän sai seuraa.

Illan komein mies. Niin häntä kuvasi myöhemmin eräs naisiasiakas. Valenciassa iltaa viettänyt turkulainen kamppaaja Ulla Hovi oli pannut miehen merkille jo aiemmin illalla, kun tämä oli saapunut yksin ravintolaan. Miehellä oli pyöreähhöt, hieman ruskettuneet kasvot, valkoiset hampaat ja tummat silmät. Hän ei ollut lyhyt eikä pitkä, vähän yli 180-senttinen ja harteikas.

Komistus oli pukeutunut tummanruskeaan kokopukuun, valkoiseen paitaan ja solmioon. Kengät olivat ajan muodin mukaisesti teräväkärkiset. Yksi seikka kiinnitti miehessä erityistä huomiota. Tukka. Hänen vaaleanruskeat, silmiinpistävän paksut ja tuuheat hiuksensa olivat edestä lyhyemmät, otsalta hieman alaspäin kammattut, mutta pidemmät sivuilta ja takaa. Jakaus oli toisella puolella päätä.

Lapsenkasvoinen. Tuo piirre kuvasi miestä monien mielestä kaikkein osuvimmin. Vieras oli niin persoonallisen

näköinen, että silminnäkiäjät pystyivät myöhemmin kuvailemaan hänet hämmästyttävän yhteneväisesti. Mies tuskin oli näiltä kulmilta.

Aluksi hän istui pidemmän aikaa omissa oloissaan. Rommikola maistui. Jossain vaiheessa iltaa hän rohkaistui, ehkä nousuhumalan voimasta, lähestymään Ulla Hovia. ”Saanko luvan, osaatko saksaa?” Ulla osasi vastata molempiin kysymyksiin myöntävästi. Koulusaksasta oli jäänyt päähän jotain. Kielimuuri kuitenkin esti luontevamman rupattelun. Parin tanssissa heidän välillään vallitsi hiljaisuus. Lapsenkasvoinen tuoksahti partavedelle. Hetki pyörähdeltiin, sitten mies sanoi saksan kielellä kiitos. Molemmille tuntui riittäneen, sillä myöhemmin he eivät enää kohdanneet. Se saattoi olla Ullan onni.

Lapsenkasvoinen löysi yhteisen kielen porvoolaisen Boris Lumbergin kanssa, joka istui tovin aikaa samassa pöydässä. Aluksi kun Lumberg viritteli keskustelua englanniksi, mies torppasi. *No English, please*. Vain saksa ja hollanti onnistuivat. Lumberg osasi myös saksaa, mutta tarina ei silti lentänyt. Lapsenkasvoinen ei ollut juttutuulella ainakaan toisen miehen kanssa. Jotain Lumberg kuitenkin sai miehestä irti. Tämä mainitsi kuuluvansa erään Turun satamassa olevan laivan miehistöön. Alus oli ulkomaalainen, mutta sen nimeä mies ei tullut kertoneeksi.

Mies halusi mieluummin jutuille Eine Forsströmin kanssa. Hakiessaan Eineä toistamiseen tanssimaan mies rohkaistui puhumaankin. Eine vain ei tajunnut halaistua sanaa. Hän ei edes tiennyt, mitä kieltä mies haastoi. Kun mies kysyi, taittuuko englanti, Eine kyllä ymmärsi. Ei taittunut. Siitä huolimatta mies selitti tohkeissaan jollakin kielellä jotain. Toisen tanssin jälkeen lapsenkasvoinen haki Eineä vielä kahdesti uudelleen. Einelle jäi tunne, että mies kaipasi hänen

seuraansa. Tunne ei ollut molemminpuoleinen, vaikka mies olikin hyvä tanssija. Pitkään ei Einen tarvinnut pyristellä miehestä eroon, sillä pian tämä oli iskenyt silmänsä seuraavaan naiseen, Sirkka-Liisa Valjukseen. Tai toisinpäin.

Kello lähestyi puoltayötä. Tanssiravintola Valenciassa musiikki raikasi, puhe pulppusi ja tupakka paloi. Väki humaltui, mutta kukaan ei tietävästi toikkaroinut häiriöksi asti. Alkoholi antoi vauhtia tanssitaitoisille ja seuranhaki-joille, mutta Valenciaan ei tultu örveltämään. Ravintola-orkesterin muusikko Pekka Riihko kiinnitti soittonsa lomassa huomiota kaksikkoon, joka erottui muista. Parilla oli ikäeroa ehkä kymmenen vuotta. Lapsenkasvoinen mies oli nuorempi osapuoli, Riihkon arvion mukaan tuskin paljoa päälle parinkymppin. Ikäero ei tuntunut haittaavan miehen kanssa tanssinutta Sirkka-Liisa Valjusta, vaikka tämän tapoihin ei kuulunut pokailla ulkomaalaisia. Sen tiesi myös hovimestari Ritva Laakso, joka oli oppinut tuntemaan Valencian vakiasiakkaan hyvin. Ullan kiusaksi, oli Sirkka-Liisa perustellut seniltaista poikkeamista mieltymyksistään. Ulla Hovilla nimittäin oli tapana silloin tällöin iskeä ravintolasta matkaansa ulkomaalaisia miehiä. Poikkeuksellista sen sijaan ei ollut se, että Sirkka-Liisa Valjus poistui ravintolasta ennen sulkemisaikaa. Hän viihtyi harvoin pilkkuun asti. Kello kävi jo reilusti yli puolenyön, kun Sirkka-Liisa oli tanssinsa tanssinut. Viimeisen tanssin. Hän etsi ravintolasta hovimestari Ritva Laakson ja sai tältä jemmassa olleen setelinipun. Sen pituinen se ilta Valenciassa. Jatkoa seuraisi toisaalla, sillä nuori kavaljeeri jäi käsipuoleen. Mies maksoi poistuessaan ainakin oman laskunsa ja luultavasti Sirkka-Liisankin osuuden. Vahtimestari näki miehen vanhahkossa lompakossa useita markan seteleitä. Sitten Sirkka-Liisa ja lapsenkasvoinen mies poistuivat kesäyöhön Eerikinkadulle

käsi kädessä. Kello oli yli puoli yhden. Sirkka-Liisa Valjus ei tiennyt, että hänellä olisi elinaikaa noin kaksi ja puoli tuntia.

Autoilija Einari Laine oli passissa Turun työväentalon vuokra-autoasemalla. Hän havahtui takaoven aukeamiseen. Laine tunnisti toisen kyytiin astuneista asiakkaista Sirkka-Liisa Valjukseksi. Eivät he sen paremmin tunteneet, mutta näissä merkeissä oli kohdattu ennenkin. Joka kerralla Valjuksella oli ollut eri seuralainen. Tämänkertaista autoilija ei tuntenut. Sirkka-Liisa ilmoitti määränpääksi tutun osoitteen, Rauhankatu 19 D. Se sijaitsi aivan Turun keskustan tuntumassa, Mikaelinkirkon kupeessa, muutaman korttelin päässä rautatieasemalta. Noin kilometrin mittainen taival olisi taittunut nopeasti myös jalan, mutta mitä sitä kävelemään. Lyhyt ajomatka sujui pääosin hiljaisuuden vallitessa. Einari Laine huomasi, että takapenkkiläiset vaihtoivat ainakin muutaman sanan, mutta nämä puhuivat niin hiljaa, ettei hän saanut sanoista selvää. Yhteistä kieltä asiakkaiden välillä ei tuntunut olevan. Mies ei vaikuttanut virkkovan suomea. Nainen solkkasi tälle jotain ruotsintapaista. Perillä oltiin muutamassa minuutissa. Matkan hinnaksi tuli 2 markkaa ja 60 penniä. Mies ojensi takapenkiltä kuljettajalle viiden markan setelin ja sanoi yllättäen selvällä suomen kielellä ”kolme”. Laine antoi vaihdossa kaksi markkaa. Lapsenkasvoinen laittoi rahat ruskean takkinsa sivutaskuun. Saman vuoden alussa voimaan tulleen rahauudistuksen myötä summista oli pudotettu kaksi nollaa. Yksi markka vastasi nyt entistä satasta. Kuluttajat olivat ottaneet tavaksi laskeskella, mitä mikäkin maksoi vanhoissa markkoissa. Sirkka-Liisa toivotti kuskille yönjatkot ja poistui seuralaisensa kanssa talon D-rappuun. Pitkän ja kahdeksankerroksisen talon pihalla ei

näkynyt muita, kun Einari Laine käänsi autonsa ja poistui samaa reittiä takaisin Valencian edustalle odottamaan seuraavia asiakkaita.

Kulkijat kesäyössä

Kello 01.00–02.30

Myymäläapulainen Kaarina Lindqvist, joka asui samassa Rauhankatu 19:n kerrostalossa kuin Sirkka-Liisa Valjus, oli palaamassa kaupungilta kello yhden aikoihin. Hän lähestyi kotia Sairashuoneenkattua pitkin ja ohitti kulkusuuntaan nähden oikealle puolelle jäävän Mikaelinkirkon. Rauhankadun ja Sairashuoneenkadun risteyksessä Lindqvist huomasi jonkun. Noin kolmekymppinen mies, jota Lindqvist ei tuntenut, seisokeli jalkakäytävällä Rauhankatu 19:n edustalla Sairashuoneenkadun puoleisessa päädyssä. Mies oli normaalipituinen, noin 180-senttinen. Kun Lindqvist lähestyi kotitaloaan, mies lähti ensin kävelemään häntä kohti mutta kääntyikin pian ympäri ja jäi seisomaan jalkakäytävän reunaan. Lindqvist ohitti miehen ja kävi sisälle F-rappuun, jossa hänen asuntonsa sijaitsi. Jokin miehessä jäi kuitenkin mietityttämään Lindqvistiä, ja hän päätti tarkkailla tätä hetken aikaa porraskäytävästä. Mies vilkuili ranteessaan olevaa kelloa ja lähti hiljalleen kävelemään pitkin talon puoleista jalkakäytävää. Vaikutti siltä kuin hän odottaisi jotain. Kaarina Lindqvist kiinnitti huomiota myös siihen, että kulkija tuijotti talon yläkerrosten ikkunoihin. Miehen paksu tukka oli kammattu eteen. Hänellä oli ruskehtava puku ja hyvin

pitkäkärkiset kengät. Vain puolisen tuntia aikaisemmin taksi oli tuonut samannäköisen miehen Sirkka-Liisa Valjuksen seurassa Rauhankadulle, mutta sitä Lindqvist ei tiennyt. Mikä lie miekkonen, hän ajatteli ja meni asuntoonsa. Kului ehkä puoli tuntia. Kaarina Lindqvist kuuli asuntoonsa, että talon edustalle pysähtyi auto. Sen ovi paiskattiin kiinni äänekkäästi, minkä jälkeen auto, joka moottorin äänestä päätellen oli dieselmallia, poistui jonnekin.

Puoli kahden aikoihin, noin puoli tuntia Lindqvistin kotiintulon jälkeen, autonkuljettaja Kai Sundberg oli palaa-massa kaupungin riennoista Rauhankatu 19:ään. Sundberg asui samaisessa D-rapussa kuin Sirkka-Liisa Valjus. Rappuun päästyään mies huomasi, että hissi oli kahdeksannessa ker-roksessa. Pitikin sattua. Sundberg ei jaksanut odottaa hissin valumista alas vaan päätti kävellä portaita kolmannen ker-roksen asuntoonsa. Sen jälkeen oli aika käydä nukkumaan.

Kello 3.00–3.10

Kolahdus oli voimakas. Niin voimakas, että Rauhankatu 19 D:n seitsemännen kerroksen asukas, 50-vuotias keittiöapu-lainen Elma Pulli, heräsi sikeästä unesta. Hänen asuntonsa yläpuolella, Sirkka-Liisa Valjuksen vuokrahuoneistossa, oli tekeillä jotain. Ei se Pullia erityisemmin hätkähdyttänyt. Valjuksen vilkas yöelämä oli tullut alakerran naapurille vali-tettavan tutuksi. Musiikkia, puhetta, naurua, kolahduksia ja tömähdyksiä kuului yöt läpeensä. Ehkä jokin huonekalu kaatui, Pulli ajatteli. Hän vilkaisi yöpöydällään olevaa herä-tyskelloa. Tasan kolme. Ei vielä mikään aika herätä, hän ajatteli, ja yritti päästä takaisin uneen. Sitten kuului naisen huuto.

– Älä!

Elma Pulli erotti kirkaisun selvästi. Sitä seuranneet tömähdykset olivat ensimmäistä kolahdusta pehmeämpiä, mutta selkeästi kuultavissa. Taas sitä tavallista, Pulli tuskaili mielessään. Tällä kertaa metelöinti ei kestänyt ainakaan kymmentä minuuttia kauempaa. Sitten tuli täysin hiljaista. Elma Pulli nukahhti.

Kolahduksiin heräsi myös Pullin naapuri, 53-vuotias apuhoitaja Terttu Korkeala. Hänestä kuulosti siltä kuin huonekaluja olisi siirrelty yläkerran asunnon lattiaa pitkin. Ehkä aamuvirkut asettelivat vuoteita kuntoon, Korkeala ajatteli. Katsahdus kelloon kumosi hypoteesin. Karvan yli kolmelta oli turhan aikaista aamuvirkuillekin. Yläkerran yöeläjä vei Terttu Korkealan unet. Mekkalaa jatkui hetken, kunnes se tyssäsi äkisti. Talo tuntui hetken aikaa täysin hiljaiselta. Tuokion verran valveilla makailtuaan Korkeala höristi jälleen korviaan. Hän kuuli, kuinka hissi lähti nousemaan kohti yläkertaa. Korkeala päätteli äänestä sen pysähtyvän kahdeksanteen kerrokseen. Sitten hissien ovi kolahti ja hissi lähti laskeutumaan takaisin alas. Välillä se pysähtyi johonkin kerrokseen, mutta Korkeala ei kuullut oven kolahdusta eikä kenenkään poistumista. Välipysähdyksen jälkeen hissi jatkoi alas. Lehdenjakajako siellä jo oli lähdössä, vaikka häneltä lehti jäi penitele saamatta? Terttu Korkeala nousi sängystä, uni oli jo karissut. Hän riensi parvekkeelle ja ajatteli huuata hajamielisen jakajan takaisin. Vaan ei. Hän näki, että joku mies poistui ulos D-rapusta. Kulkija harppoi suoraan kadun yli Mikaelinkirkon puoleiselle jalkakäytävälle ja jatkoi kävelyä kohti Puistokatua. Kuka lie. Korkeala palasi vuoteeseensa. Kelloa hän ei tullut enää katsoneeksi.

Kello 3.00–3.30

Uinuvan kaupungin kaduilla on hämmästyttävän hiljaista. Sydänyön jälkeisinä tunteina kulkijoita ei etenkään arkiöinä ole monia. Ne harvat, jotka liikekannalla ovat, ahkeroivat todennäköisesti toimissaan. Öiseen aikaan työskentelevät ihmiset tapaavat kehittyä hyväksi havainnoitsijoiksi aivan tiedostamattaan. Yöllä harvoin tapahtuu mitään ennalta odottamatonta, mutta kun tapahtuu, se painuu mieleen. Kysykää vaikka taksikuskeilta. Tai lehdenjakajilta.

Kustaa Nieminen kävi jo seitsemättäkymmentä, mutta teki edelleen kahta työtä. Talonmiehen velvollisuudet eivät kelloa katsoneet, mutta sivutoimi lehdenjakajana piti hoitaa aina yösydännä. Matilda-vaimokin oli jo ikäihminen, mutta myös hänelle ikä oli vain numero. Pariskunta hoiti lehdenjakelua yhdessä. Työmatka oli lyhyt, sillä koti sijaitsi Puistokatu 10:ssä, Mikaelinkirkon tuntumassa. Turun Sanomat odottivat jakajia joka aamu kirkon puiston eli Mannerheimipuiston laitamilla, Puutarhakadun ja Koulukadun kulmassa. Sinä aamuna, 23. heinäkuuta 1963, *Turun Sanomien* etusivulla huomion kiinnitti uunituore urheilutulos Yhdysvalloista. ”Liston tyrmäsi taas I. erässä”, julisti otsikko. Uutista tehosti suuri mustavalkokuva, jossa raskaan sarjan maailmanmestaruuttaan puolustaneen Sonny Listonin oikea koukku osuu haastaja Floyd Pattersonin leukaperiin. Paikallisista asioista huomiota sai rannikkovesien saastuminen. Juttu kertoi Turun rannikolla tehdyistä tutkimuksista, joissa selvitettiin syitä veden likaantumiseen ja pohdittiin mahdollisia ratkaisuja.

Aamun lehtiniput toimitettiin painosta aina vakiopaikkoihin ympäri kaupunkia. Jakajia oli tietysti paljon, ja jokaisella omat sovitut alueensa. Niemisten reitti alkoi Koulukadulta

ja jatkui Ratapihankadun kautta Puistokadulle. Sieltä he etenivät Rauhankadulle. Työ oli fyysistä. Niemiset kuljettivat lehtiniput määränpäihinsä työnnettävillä kärryillä. Kerrostaloja oli paljon, eikä niissä kaikissa ollut hissiä. Työnjako oli selkeä. Matilda meni ensimmäiseen rappuun lehtinipun kanssa, suuntasi ylimpään kerrokseen ja aloitti sieltä jakamisen. Kustaa huolehti, että muissa rapuissa lehdet olivat valmiina odottamassa. Hissillisissä taloissa Kustaa nosti nipun valmiiksi hissiin. Näin toimittiin myös Rauhankatu 19:ssä. Pitkässä kahdeksankerroksisessa talossa oli kuusi rappua. Matilda aloitti jakamisen F-rapusta, joka oli talon viimeinen. Kun Kustaa oli ehtinyt D-rapun kohdalle, hän katsoi kelloaan. Se näytti noin puoli neljää. Kustaa totesi heidän olevan kymmenisen minuuttia aikataulustaan jäljessä. Juuri kun hän oli tarttumassa hissin oven kahvaan laittaakseen nipun kyytiin, hissi lähtikin nousemaan ylös pysähtyen kahdeksanteen kerrokseen. Samassa Matilda oli saapunut D-rappuun.

– Vietiin hissi ylös aivan nenän edestä, Kustaa sanoi.

Matilda seurasi hissin valotaulusta, kun hissi kerros kerrallaan lipui alas. Kun valo osoitti hissin olevan ensimmäisessä kerroksessa ja Matilda avasi oven, hississä seisoivat tummahiukkinen mies.

Hui!

Matilda säikähti miestä ja mies Matilda. Hätkähdyksen jälkeen mies painoi päänsä alas, nosti kätensä rinnan päälle ristiin ja sujautti sormensa tumman pukunsa kainaloihin. Kuin jotain peittääkseen. Säikähdyksestä huolimatta tai sen vuoksi Matilda katsahti miestä kiireestä kantapäähän. Kapeakasvoisen miehen pitkähiukset oli kamattu taakse. Hän oli hoikka, noin 185 senttimetriä pitkä ja arviolta 30-vuotias. Tumman puvuntakin lisäksi hänellä oli tummat housut ja valkea paita. Mies poistui nopeasti

hissistä suunnaten kohti ovea, joka vei talon sisäpihalle. Hän kuitenkin kääntyi takaisin ja menikin ulos Rauhankadulle vievästä ovesta. Kustaa seurasi kulkijaa katseellaan. Hän näki tämän kävelevän rauhallisesti hieman kumarassa talon puoleista jalkakäytävää pitkin Rauhankadun ja Puistokadun risteykseen. Siitä hän kääntyi vasemmalle eli Ratapihankadulle johtavaan suuntaan. Mies vilkaisi kerran taakseen ja jatkoi matkaansa pysähtymättä. Matilda ei tuntematonta kulkijaa seurannut. Hän jatkoi työtään ja suuntasi vihdoinkin vapautuneella hissillä ylimpään kerrokseen. Siellä tai muissakaan kerroksissa ei näkynyt tai kuulunut mitään. Matilda työnsi lehden huoneiston numero 109 postiluukusta sisään. Tuota lehteä sen tilaaja ei koskaan luenut. Hän oli jo todennäköisesti kuollut.

Dekkarin tavoin etenevä tositarina herättää unohdetun murhamysteerin eloon

Poliisilla oli kaikki, mitä turkulaisnaisen murhan selvittämiseen tarvittiin. Vain murhaaja puuttui.

On vuosi 1963. Sirkka-Liisa Valjus pokaatanssi-ravintolassa illan komeimman miehen. Pari poistuu yhdessä pirssillä, ilta jatkuu Valjuksen luona. Se jää naisen viimeiseksi. Myöhemmin Sirkka-Liisa löytyy kotoaan raa'asti murhattuna. Tekijä katoaa kaupungin yöhön kuin kummitus.

Alkaa kansainvälinen rikostutkinta. Potentiaalisia surmaajia on lukuisia. Salattuja elämiä paljastuu. Jotakuta on kirsutetty, toinen tietää liikaa. Vai iskikö Bodomin tappaja jälleen?

Sirkka-Liisa Valjuksen poika lukee äitinsä kuolemasta sanomalehdestä. Vartuttuaan hän haluaa tietää, kuka vei äidin hengen – tai edes, kuka on hänen isänsä.

Rikostoimittajat **Jesse Mäntysalo** ja **Mari Jäntti** avaavat arkistolähteiden ja asiantuntijoiden avulla rikoksen, josta koko Suomi kerran kohisi.

9 789520 451080

www.tammi.fi

30.16

ISBN 978-952-04-5108-0